



# آموزش مهارت های کسب و کار و کار آفرینی گسترش می یابد.

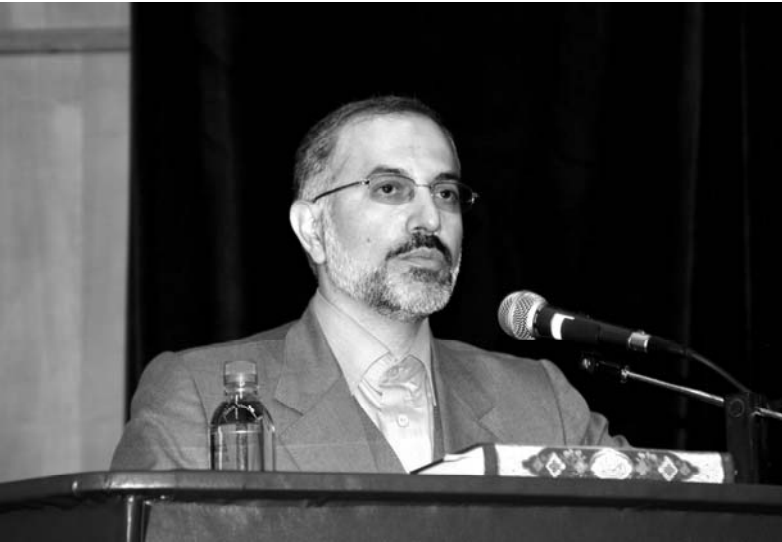
مؤسسه کاروتامین اجتماعی به عنوان متولی آموزش مهارت های کسب و کار و کار آفرینی در کشور ، نشست سراسری مؤسسات آموزشی مهارت های کسب و کار را برگزار کرد.

در این نشست که روزهای چهارشنبه و پنجشنبه ۲۵ و ۲۶ بهمن ماه در مجموعه فرهنگی - ورزشی وزارت کار و امور اجتماعی برگزار شد، وزیر کار و امور اجتماعی، معاون توسعه اشتغال ، معاون برنامه ریزی منابع انسانی و توسعه کار آفرینی ، تنی چند از مدیران اجرایی وستادی وزارتخانه، رئیس سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان جهاد دانشگاهی ، مدیران مؤسسات آموزشی مهارت های کسب و کار و کار آفرینی، اعضای کارگروه اشتغال سازمان های کار و امور اجتماعی و نمایندگان مؤسسه کاروتامین اجتماعی دراستانها و همچنین مدیران و کارشناسان مؤسسه حضور داشتند.

رئیس مؤسسه ، ارزیابی عملکرد آموزش های کسب و کار و کار آفرینی سال ۸۵، تبیین سیاست ها و اهداف آموزشی سال ۸۶ و ایجاد شبکه ارتباطی بین مؤسسات آموزشی جهت انتقال تجربه و تعامل بین آنها را از اهداف برگزاری این نشست عنوان نمود.

## دکتر جهرمی وزیر کار و امور اجتماعی:

### در سال آینده ۱۵۰ هزار نفر آموزشهای کسب و کار و کار آفرینی را فرامی گیرند.



در خصوص آموزشهای کارآفرینی توسط مؤسسه کار و تامین اجتماعی در استانها گفت: تاکنون بالغ بر ۲۵ هزار نفر این آموزشها را فراگرفته اند و امیدواریم این تعداد در سال آینده به ۱۵۰ هزار نفر برسد. البته سال اول، زمان بررسی نقاط ضعف و استفاده از نظرات اساتید فن است و برای بومی سازی تجربیات دیگران در کشور خودمان و ارایه طرح درسی مناسب، باید یک مدت زمانی طی شود. خوشبختانه این حرکت به صورت تصاعدی در حال رشد است و فقط در بخش بنگاههای کوچک و متوسط ۵۴۰ هزار طرح به بانکها ارایه شده است. آقای دکتر جهرمی در بخش دیگری ضمن تأکید بر شناسایی و تحقیقات بازار قبل از تولید جنس و ارائه خدمات و همچنین ارتقاء بهره وری در بنگاهها افزود: بازار فشرده و رقابتی، ضرورت نوآوری و تحقیق را بر ما دیکته می کند زیرا بسیاری از بنگاههای خرد و متوسط هزینه لازم را برای این کار ندارند. مراکز آموزشی و تحقیقاتی باید به ما کمک کنند تا شرایط لازم را فراهم کنیم که بنگاهها از طریق هم پیمانی و استفاده از ظرفیتهای هم، در اداره بنگاهها مشارکت کنند و جای خوشحالی دارد که مؤسسه کار و تامین اجتماعی می خواهد موسسات آموزشی را به

وزیر کار و امور اجتماعی در این نشست اظهار داشت: طبق قانون، وظیفه وزارت کار و امور اجتماعی صیانت از نیروی کار و تنظیم روابط کار است که به اعتقاد من، بدون تعادل بخشیدن به بازار کار در جنبه های مختلف جنسی، منطقه ای، بخشی و به ویژه تحصیلی تنظیم روابط کار ممکن نیست چرا که نرخ بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی بالا است در حالی که دستگاه های اجرایی و بنگاه های اقتصادی از نبود نیروی متخصص و کارشناسان زبده رنج می برند. بنابراین نیازمند آموزش فارغ التحصیلان دانشگاهی هستیم تا این پارادوکس از بین برود. وزارت کار و امور اجتماعی برای انجام وظایف قانونی خود، حل مشکل اشتغال و تعادل بخشیدن به بازار، مدیریت منابع انسانی را بر عهده گرفت تا با حفظ حلقه های موجود و اتصال آن به حلقه های مفقوده، گام اساسی در این زمینه برداشته شود. یکی از محورهای مهم در بحث مدیریت منابع انسانی این است که باید در کنار ارتقاء سطح مهارت نیروی کار به آموزش مهارت های مدیریتی، کسب و کار و کارآفرینی پرداخته شود که در این صورت بسیاری از اهدافی که ما تحقق خواهد یافت. پس یکی از مهمترین وظایف ما آموزش مدیریت بنگاه اقتصادی و مهارت های مرتبط با آن است.

صورت یک زنجیره به هم پیوسته از طریق ایجاد شبکه متصل کند .

ایشان در خصوص ادامه روند آموزش مهارت‌های کارآفرینی و کسب و کارگفت: باید درسال آینده درهرشهرستان حداقل یک موسسه فعال داشته باشیم وکل بنگاه‌های خرد وکوچک موجود که حدود ۳ تا ۵/۳ میلیون می‌باشد، کارت مهارت این موسسات را دریافت کنند. هدف ما این است که تمام افرادی که یک سازمان و بنگاه کوچک را اداره می‌کنند باید براساس نیازمروزامعه و ضرورت ارتباط با بازارهای جهانی و رقابت پذیری و پایداری بنگاه‌ها، آموزش‌های کارآفرینی و کسب و کار را فراگیرند. گرایش دولت هم بر این است که این بنگاه‌ها توسعه یابند زیرا علاوه براین که به حل مشکل اشتغال کمک می‌کنند از مهاجرت از روستا به شهر و از شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ جلوگیری می‌کند و با برقراری امکان استفاده از ظرفیت‌های تمام نقاط جغرافیایی کشور به برقراری عدالت اجتماعی و ایجاد ارزش افزوده و تولید ناخالص ملی بیشتر کمک می‌کند.

وزیر کار و امور اجتماعی با اشاره به تفاهم نامه وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای تأسیس دانشکده کارآفرینی خاطر نشان ساخت: با توجه به این که کارآفرینی قرار است در همه رشته‌های دانشگاهی به عنوان ۲ واحد درسی ارایه شود، لذا باید به اندازه کافی مربی تربیت کنیم تا آموزش‌های لازم به صورت بهینه ارایه شود، البته این بحث در مقطع هنرستان‌ها و مراکز فنی و حرفه ای نیز دنبال می‌شود و در آینده قصد داریم به مقاطع راهنمایی و ابتدایی نیز تعمیم دهیم که نیازمند تغییر نوع نگاه خانواده‌ها و معلمان به مقوله آموزش است .

آقای دکتر جهرمی ادامه داد: بیش از ۹۸ درصد بنگاه‌های ما را بنگاه‌های کوچک و خرد تشکیل می‌دهند و ۶۳ درصد اشتغال کشور را به خود اختصاص داده اند درحالی که سهم بنگاه‌ها در ارزش افزوده و تولید ناخالص ملی و اثرگذاری در درآمد سرانه کشور بسیار پایین است که بخش اعظم آن به عدم مهارت‌های کسب و کار و کارآفرینی و عدم طرح مناسب برمی‌گردد .

ایشان در پایان سخنان اظهار داشتند: شرکت‌ها و موسسات آموزش کارآفرینی باید ۲ کار اساسی انجام دهند :

۱- باید با همکاری مؤسسه کار و تأمین اجتماعی طرح‌های شغلی طبقه‌بندی شده در بخش‌های مختلف اقتصادی؛ اعم از صنعت، خدمات، کشاورزی، دامداری و... در شبکه کارآفرینی که ایجاد خواهد شد قرارگیرد .

۲- کسانی که آموزش کسب و کار فرا می‌گیرند باید بدانند اداره یک بنگاه هر چند کوچک نیاز به مدیریت منابع انسانی دارد. نگاه به آموزش و نوع و مدل تدریس باید عوض شود، ما باید کلید واژه‌ها را به فراگیران بدهیم ولی آنها را در فکر کردن آزاد بگذاریم و در حل مساله کمک کنیم.



## دکتر سپهری

رئیس مؤسسه کار و تأمین اجتماعی:

## روش و شیوه‌های تدریس کار آفرینی باید با نیاز بازار کار تناسب

### داشته باشد.

توانستن، در قسمت خواستن ۳۰ درصد به فراگیر می‌گردد که انگیزش درونی را داشته باشد و بخواهد در این دوره‌ها شرکت کند و دوره بر او تحمیل نشود و باید آمادگی حضور در این کلاس‌ها در افراد ایجاد و در طول دوره تقویت شود.

مسأله دوم دانش کار آفرینی است، که ۲۰ تا ۳۰٪ قضیه است، مطالبی که از طریق آموزش‌ها، در مورد خلاقیت، نوآوری، ریسک‌پذیری، بازاریابی تهیه طرح شغلی و امثال اینها آموزش داده می‌شود و قسمت سوم مربوط به توانایی‌ها و ارتقاء مهارت‌های کارگروهی، مهارت‌های تهیه یک طرح شغلی است که بخش بسیار مهمی است و از آن به عنوان توانستن یاد می‌کنیم.

دکتر سپهری اظهار داشتند: قطعاً این فرایند ارتباطات پیشین و پسین دارد و با فرایند آموزش نمی‌توانیم بطور انتزاعی برخورد کنیم، اگر قبل و بعد از آموزش به فراگیرها مشاوره ندهیم آنها نمی‌توانند از این آموزش بهره ببرند. مشاوره‌های کار آفرینی باید روز بروز بیشتر شکل بگیرد تا کسی که قصد ارائه طرح خود به بانک را دارد یا می‌خواهد از سازمان‌های مختلف مجوز بگیرد از طریق این مشاوره‌ها مساعدت بشود.

دکتر سپهری ضمن تشریح اهداف برگزاری این نشست گفت: نهادینه سازی فرهنگ کار آفرینی در کشور نیازمند یک حرکت وسیع است که دولت نهم از زمان تشکیل خود با عزم جدی آن را تعقیب کرده و جناب آقای دکتر جهرمی در این زمینه با تلاش پیگیر و مستمر اهمیت این مسائل را در دولت و برای وزارتخانه‌ها، با انعقاد تفاهم نامه‌ها و با حرکت گسترده در دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی و پژوهشی و ایجاد شرکت‌های مشاوره و شرکت‌های مادر تخصصی، شرکت‌های عامل چهارم و اعطای تسهیلات بانکی و تسهیلات زود بازده و اشتغال زا تعیین نمودند. ایشان در ادامه اظهار داشتند: موارد فوق همه حلقه‌های یک فرایندند و آموزش بخشی از آن را تشکیل می‌دهد و امیدواریم بتوانیم این آموزش‌ها به شکل نوین و مطابق با استانداردها و الگوهای مشخصی که در دنیا رایج است و در ایران بومی سازی می‌شود ارایه دهیم.

رئیس مؤسسه افزود: آموزش‌های کار آفرینی و کسب و کار سه بخش دارد: خواستن، دانستن و

بگیرد و ظرفیت‌های خالی را در اختیار این بنگاه‌ها قرار دهد.

شبکه ای که جهت تعامل بین موسسات ایجاد خواهد شد نیاز به یک هسته حمایت فکری متشکل از نخبگان دارد که مسایل بازاریابی و بازاریابی و ایده پردازی را به این سیستم تزریق کنند .

### **دکتر ملکی تبار، معاون توسعه اشتغال**

تاکنون ۵۸۰ هزار طرح به بانک ارائه شده که براساس آن می‌توان دو میلیون شغل ایجاد کرد، از این طرح‌ها ۱۳۰ هزار طرح به نتیجه رسیده که حدود ۲۵۰ هزار شغل را شامل می‌شود .

از مجموع ۲۵ هزار میلیارد تومان مانده تسهیلات بانکی، ۲۰۰/۶ میلیارد تومان استفاده شده ۰۰۰/۸ میلیارد تومان قرارداد منعقد شده و پیش بینی می‌شود تا آخر سال این رقم به ۰۰۰/۱۱ میلیارد تومان برسد .

روند همکاری بانک‌ها در اجرای طرح روبه رشد است که ضرورت آموزش کسب و کار را بیش از پیش ضروری می‌سازد.

### **دکتر فرشباف معاون برنامه‌ریزی منابع انسانی و توسعه کار آفرینی :**

نظام آموزشی در دوره ابتدایی باید اصلاح شود؛ چرا که شخصیت آدم‌ها در این دوره شکل می‌گیرد .  
آمارهای ارائه شده بر نبود مهارت در قشر عظیم بیکاران و شاغلین دلالت دارد و نیازمند توجه جدی

ایشان ضمن تأکید بر تعامل موسسات آموزشی با همدیگر و ناظران اجرایی و علمی، کسب دانش کارآفرینی، ارتقاء مهارت‌ها و تحلیل فرصت‌های اقتصادی و ارتقاء روحیه ریسک‌پذیری در افراد را مهمترین اهداف دوره‌های آموزشی ذکر کرد و افزود: شیوه‌های تدریس ما باید متناسب با استانداردهای جهانی و با توجه به نیاز روز جامعه و مخاطب تغییر یابد و مسایل اجتماعی، روان‌شناسی شخصیت و ایجاد انگیزش مثبت و خود باوری در افراد و انعطاف‌پذیری در آموزش مد نظر قرار گیرد .

### **دکتر فدایی ، استاد دانشگاه صنعتی امیرکبیر**

افراد باید قبل از وارد شدن به سیستم آموزش باید بر حسب مهارت ، تجربه و روحیاتشان تقسیم بندی شوند و یک تست روان شناسی از آنها گرفته

شود و سپس استانداردها بر حسب نوع گروه تعریف شود .

ماباید کل بحث رابه صورت یک سیستم ببینیم ،وزارت کار و امور اجتماعی کار بسیار خوبی را شروع کرده و باید با دستگاه‌های دیگر ارتباط برقرار کند و نیازهای بازار کار فعلی و آتی آنها را

نظام مند نمودن آموزشها  
تعریف استانداردهای سنجش مجریان  
پیگیری وضعیت فراگیران پس از اتمام دورهها  
ارایه خدمات مشاوره ای به فراگیران قبل و بعد  
از دورهها

حمایت بلند مدت از دورههای آموزشی  
انعطاف پذیری در ساعات آموزش  
برگزاری تورهای بازدید از مراکز کسب و کار  
حمایت فراگیران توسط دولت  
آموزش کارآفرینی در سطوح راهنمایی  
و دبیرستان

توسعه دورهها برای تمام کارجویان  
برگزاری جشنواره کارآفرینی در سطح استان  
و کشور

ایجاد بانک اطلاعاتی کارآفرینی  
پخش فیلمهای آموزشی مربوط به کارآفرینی  
ایجاد دانشگاه کارآفرینی و رشته کارآفرینی  
تالیف کتب کارآفرینی و تدریس هماهنگ  
در سراسر کشور

ایجاد تشکلهایی در زمینه کارآفرینی  
برگزاری مسابقه تهیه طرح شغلی  
توجه به پژوهش در کارآفرینی در کنار آموزش

به امر آموزش می باشد.

امیدواریم بحث کارآفرینی بتواند ما را به سر  
منزل مقصود و جایگاه واقعی جمهوری اسلامی  
ایران برساند.

## مهندس پرهیزگار، رئیس سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان جهاد دانشگاهی

جهاد دانشگاهی تاکنون در ۲۳ استان آموزشی  
کسب و کار را آغاز کرده و هشت هزار نفر را تحت  
پوشش این آموزشها قرار داده است .

سد آموزش کارآفرینی در کشور برداشته شده  
و جهاد دانشگاهی دو الگوی بین المللی را بر اساس  
استانداردهای کنسرسیوم آموزش کارآفرینی ارایه  
داده است.

ارزیابیها نشان می دهد که حدود ۹۰٪ دورههای  
آموزشی مفید بوده است.

در این برنامه نمایندگان مراکز برگزار کننده  
دورههای کارآفرینی نیز ضمن ارایه گزارش  
فعالیتهای آموزشی استان مربوطه و ابراز رضایت  
از تاثیر دورههای برگزار شده، پیشنهاداتی جهت  
ارتقاء سطح کیفی دورهها ارایه نموده اند که  
مهمترین آنها عبارتند از :



بهبود کیفیت، کاهش هزینه و افزایش رفاه را از کارکردهای بخش خدمات در اقتصاد مهم محسوب می‌شود. همچنین از تنظیم روابط کار، تدوین قوانین، تدوین استانداردهای معاملات بین‌عرضه‌کننده و استفاده‌کننده، آماده کردن محیط حقوقی، اعطای مجوزها و گواهی‌نامه‌های لازم، مشخص کردن سامانه نظارت، تعیین شیوه آموزش مهارت‌های مورد نیاز و ابزارهای مالی و پولی به عنوان بسترهای لازم برای توسعه خدمات بالاخص گردشگری نام برد.

مهمترین برنامه‌های دفتر توسعه امور کارآفرینان به شرح ذیل است:

۱- ایجاد شرکت‌های مشاوره و توسعه کارآفرینی از طریق راه‌اندازی شرکت‌های مادر تخصصی

۲- ایجاد شرکت‌های مادر تخصصی موضوعی و خوشه‌های اقتصادی

۳- ایجاد شرکت‌های سرمایه‌گذار کارآفرینی با مشارکت مردم

۴- ایجاد درگاه کارآفرینی در بخش غیردولتی

## سلجوقی، مدیر کل دفتر امور کارآفرینان

ویژگی‌ها و اهمیت بخش خدمات، تبیین برنامه‌های دفتر توسعه امور کارآفرینان و خوشه‌های اقتصادی از مهمترین محورهای بحث ایشان بود.

سلجوقی ضمن تاکید بر نقش بخش خدمات در اشتغال‌زایی گفت: طبق برآورد کارشناسان در سال ۲۰۴۵، سهم بخش کشاورزی در اشتغال ۳ درصد، صنعت ۴ درصد و بخش خدمات ۹۳ درصد خواهد بود بنابراین با توجه به این نکته که هر ۴ شغل خدماتی یک شغل مولد محسوب می‌شود حل مساله اشتغال نیازمند توجه ویژه به این بخش است.

وی گفت: عدم نیاز به سرمایه‌گذاری بالا، زمان‌بری کم، خطرپذیری پایین و تنوع زیاد را به‌عنوان ویژگی‌ها و سهولت کار و زندگی، افزایش بهره‌وری، سهولت دسترسی به اطلاعات (شفافیت و عدالت)، تسریع فعالیت (از طریق شبکه‌سازی)،

۵- حرکت به سمت دولت کارآفرین از طریق  
دفا تر کارآفرینی  
مدیر دفتر توسعه کارآفرینان وزارت کار و امور

صورت سازماندهی در قالب شبکه‌ها و خوشه‌ها  
قادر خواهند بود پاسخ مناسبی برای این محدودیت‌ها  
پیدا کنند.



## کیا، مدیر آموزش سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان:

وی ضمن ارائه گزارش عملکرد دوره‌های  
برگزار شده توسط جهاد دانشگاهی، الگوی  
آموزشی گام به گام را تشریح نمود:  
این سازمان با توجه به تجارب آموزشی خود از  
سال ۱۳۷۹ تا سال ۱۳۸۵ و با تدوین و برگزاری  
بیش از ۳۵۰ دوره آموزشی و ارائه آن به بیش از  
۱۴۰۰۰ نفر در سراسر کشور، بررسی تجارب سایر  
سازمان‌ها و مراکز آموزشی داخل کشور، مطالعه،  
بررسی و بومی‌سازی تجارب سایر کشورها، برنامه  
آموزشی کارآفرینی گام به گام را به عنوان یکی از  
برنامه‌های کارآمد و مؤثر در توسعه آموزش‌های  
مهارت‌های کسب و کار و کارآفرینی ارائه نموده  
است.

از مهمترین ویژگی‌های این پروژه می‌توان به  
جامع و منسجم بودن برنامه و پیش‌بینی تمام  
مؤلفه‌های مورد نیاز آموزش، برخورداری از بسته  
آموزشی کامل، مشتمل بر متن آموزشی گام به گام،  
کتاب کار (Work book)، کتاب کار برای تمرین تهیه

اجتماعی در تشریح خوشه‌های اقتصادی گفت:  
خوشه‌های اقتصادی به واحدهای کسب و کار  
متمركز در یک منطقه جغرافیایی که با همکاری و  
تکمیل فعالیت‌های یکدیگر محصولات و خدمات  
مشترکی را تولید و ارائه کرده و از چالش‌ها و  
فرصت‌های مشترکی نیز برخوردارند، اطلاق  
می‌شوند. عموماً خوشه‌ها تعداد زیادی واحدهای  
خرد و کوچک را در بر می‌گیرند که از نظر  
جغرافیایی می‌توانند در سطح تعداد زیادی روستا،  
یک شهرستان و یا یک شهر و حومه اش پراکنده  
باشند که مهمترین مزیت‌های آن عبارتند از: تسهیل  
بسیج منابع مالی و انسانی، تقسیم سرمایه گذاری به  
مراحل کوچک و با خطرپذیری پایین، فراهم کردن  
بستر صعود و بالندگی شرکت‌های کوچک، امکان  
انباشت سرمایه و مهارت‌ها و افزایش قدرت رقابت  
پذیری در بازارهای جهانی و توان صادراتی.

سلجوقی ادامه داد: بیش از ۹۰ درصد از  
واحدهای صنعتی کشور را واحدهای کوچک و  
متوسطی تشکیل داده‌اند که تک‌تک آنها از  
قابلیت‌های نسبتاً محدودی برخوردارند ولی در

طرح کسب و کار (BP)، راهنمای معلم و اسلایدها، برخورداری از سیستم پشتیبانی علمی (مشمول بر دوره تربیت مربی کارآفرینی و تربیت مدرس) و فنی، ارائه منابع تکمیلی اطلاعاتی، رفع نیازها به صورت خودآموز پس از پایان دوره، محتوای آموزشی ساده و قابل فهم برای همه سطوح تحصیلی اشاره کرد.

مهندس کیا از کتاب درسی آموزش کارآفرینی گام به گام به عنوان عنصر اصلی این پروژه نام برد و خاطرنشان ساخت: این کتاب بر اساس نتیجه ارزیابی دوره‌های آموزشی برگزار شده از سال ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۵ و نظرسنجی از فراگیران، نظرخواهی از مدرسین و متخصصان کارآفرینی کشور و تلفیق برخی از روش‌های رایج آموزش در مراکز آموزش کارآفرینی تهیه شده است و در آن سعی شده است، کلیه فراگیران علاقه‌مند را به صورت مرحله به مرحله طی ۷ گام با فرآیند راه‌اندازی یک کسب و کار و بنگاه اقتصادی به شرح ذیل آشنا سازد:

**گام اول: آمادگی و تصمیم راسخ برای ورود به دنیای کسب و کار:** در این بخش فراگیران ابتدا با انواع زندگی شغلی آشنا کرده و سپس نوعی از زندگی شغلی که به صورتی مستقل و خلاقانه اداره می‌شود و کارآفرینی نام دارد، معرفی می‌شود. این گام تلاش می‌شود که با برشمردن ویژگی‌های زندگی شغلی کارآفرینانه، آنها را به این مسیر شغلی علاقه‌مند کند.

**گام دوم: کارآفرینی:** در گام دوم مفهوم کارآفرینی به معنای علمی آن مورد بحث قرار می‌گیرد و کلیه ویژگی‌ها و مهارت‌هایی که لازم است متقاضی برای ورود به این حیطه شغلی دارا باشد، معرفی می‌شود.

**گام سوم: نوآوری و ایده‌یابی:** در این گام فراگیران با خلاقیت به عنوان یکی از عناصر اصلی

کارآفرینی، آشنا می‌شوند. در این بخش، همچنین تکنیک‌هایی به منظور افزایش خلاقیت به فراگیران معرفی می‌شود.

**گام چهارم: شناسایی و ارزیابی فرصت‌های کارآفرینی:** در این مرحله فراگیران با چگونگی دستیابی به ایده‌های مناسب جهت راه‌اندازی یک کسب و کار مستقل و کارآفرینانه و نکاتی که باید در ارزیابی ایده‌های تجاری و اقتصادی خود به کار ببرند آشنا می‌شوند.

**گام پنجم: طرح کسب و کار و منابع تأمین سرمایه:** در مرحله پنجم ضرورت نوشتن و منسجم کردن ایده‌ای که فراگیران در ذهن دارند و کلیه مطالبی که هر کارآفرین یا فرد مؤسس باید قبل از راه‌اندازی یک کسب و کار آنها را مشخص کند و به صورتی مکتوب ارائه دهد، همچنین مراکز و منابعی که برای راه‌اندازی کسب و کار می‌تواند از طریق آنها سرمایه مورد نیاز خود را تأمین کند، ارائه شده است.

**گام ششم: تأسیس و راه‌اندازی کسب و کار درگام ششم، مجموعه‌ای از قوانین و مقررات حقوقی و ثبتی که افراد متقاضی باید در شروع به کار یک بنگاه اقتصادی با آنها آشنا شود، شرح داده شده است. سپس به روش‌های مکان‌یابی و انتخاب نوع کسب و کار، نام و علامت تجاری اشاراتی شده است.**

**گام هفتم: تثبیت و اداره کسب و کار** در نهایت در گام هفتم، سعی شده است به اختصار کلیه مهارت‌های مدیریتی که فرد در طول اداره کسب و کار و بنگاه اقتصادی خود به آنها نیاز دارد، معرفی شود.

کیا درخاتمه گفت: این دوره آموزشی در پاسخ به یکی از نیازهای اساسی توسعه کارآفرینی در کشور طراحی و تدوین شده و شامل ۱۵ عنوان درسی می‌باشد که به مدت ۱۲۰ ساعت در ۱۵ روز آموزشی اجرا خواهد شد.